

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2021)0288

Pregled Evropskega parlamenta o oceni nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo opravljata Komisija in Svet

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. junija 2021 o stališčih Parlamenta o oceni nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo opravljata Komisija in Svet (2021/2738(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 174 in 175 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2021 o pravici Parlamenta do obveščeniosti v zvezi s potekajočo oceno nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost²,
- ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,
- A. ker je bila uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost sprejeta po rednem zakonodajnem postopku;
- B. ker je mehanizem za okrevanje in odpornost prvi tovrstni instrument v smislu obsega in sredstev financiranja; ker se Komisija pripravlja na izdajo skupnih evropskih obveznic, potem ko so vse države članice EU uspešno ratificirale sklep o virih lastnih sredstev³;
- C. ker se bodo zelene naložbe iz mehanizma za okrevanje in odpornost financirale z izdajo zelenih obveznic;
- D. ker sta demokratični in parlamentarni nadzor nad izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost mogoča le ob polni udeležbi Parlamenta in upoštevanju vseh njegovih priporočil v vseh fazah;
- E. ker je v členu 26 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določen dialog o

¹ UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

² Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0257.

³ Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (UL L 424, 15.12.2020, str. 1).

okrevanju in odpornosti, s katerim bi zagotovili večjo preglednost in odgovornost, Komisija pa bi Parlament med drugim obveščala o načrtih držav članic za okrevanje in odpornost ter o njihovi oceni;

- F. ker lahko Parlament izraža svoja stališča o vprašanih v okviru dialoga o okrevanju in odpornosti, tudi z resolucijami in izmenjavami s Komisijo; ker mora Komisija ta stališča upoštevati;
- G. ker je v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost opredeljenih šest področij evropskega interesa, ki predstavljajo tudi področje uporabe in cilj mehanizma;
- H. ker uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost temelji na členu 175 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in določa, da je splošni cilj doseči cilje iz člena 174 za krepitev ekonomske, socialne in teritorialne kohezije Unije za večjo odpornost, boljšo pripravljenost na krize, zmogljivost prilagajanja in potencial držav članic za rast, in sicer z blaženjem socialnih in gospodarskih posledic krize, predvsem za ženske, otroke in mlade, ter s podpiranjem zelenega prehoda – s prispevanjem k doseganju podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in cilja podnebne nevtralnosti EU do leta 2050, zlasti z nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti, sprejetimi v okviru upravljanja energetske unije in podnebnih ukrepov, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2018/1999¹, – in tako prispevali k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, podpirali digitalni prehod, s čimer bi prispevali k navzgor usmerjeni gospodarski in socialni konvergenci, ponovni vzpostavitvi in spodbujanju trajnostne rasti, povezovanju gospodarstev Unije, spodbujali ustvarjanje visokokakovostnih delovnih mest, strateško avtonomijo Unije ter odprto gospodarstvo in ustvarjanje evropske dodane vrednosti;
- I. ker so voditelji EU na socialnem vrhu v Portu 7. in 8. maja 2021 priznali, da je evropski steber socialnih pravic temeljni element okrevanja, in ker so v izjavi iz Porta poudarili svojo odločenost, da bodo še naprej krepili njegovo izvajanje na ravni EU in nacionalni ravni;
- J. ker je specifični cilj uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost nudenje finančne podpore državam članicam pri doseganju mejnikov in ciljev reform in naložb, kakor so določeni v njihovih načrtih za okrevanje in odpornost; ker to pomeni, da morajo načrti (vključno z digitalnimi in zelenimi ukrepi) prispevati k načelom evropskega stebra socialnih pravic, ustvarjanju kakovostnih delovnih mest in navzgor usmerjeni socialni konvergenci;
- K. ker se evropska dodana vrednost ne uresniči le zato, ker je mehanizem za okrevanje in odpornost evropska pobuda;
- L. ker bi morale države članice svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost Komisiji praviloma predložiti do 30. aprila 2021; ker je do zdaj to naredilo 23 držav članic;
- M. ker je Parlament 18. maja 2021 na plenarnem zasedanju razpravljalo o pravici Parlamenta do obveščenosti v zvezi s tekočo oceno nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost in sprejel resolucijo;
- N. ker mora Komisija, da bi zagotovila ustrezen demokratični in parlamentarni nadzor nad

¹ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost ter večjo preglednost in demokratično odgovornost, Parlament redno ustno in pisno obveščati o stanju ocenjevanja nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, vključno z reformami in naložbami, povezanimi s področjem uporabe na podlagi šestih stebrov (tudi s splošnimi in specifičnimi cilji ter horizontalnimi načeli) in 11 ocenjevalnih meril iz uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost;

1. meni, da je uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost zgodovinski instrument EU za spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, zagotavljanje konvergence, pomoč državam članicam pri blaženju gospodarskih in socialnih posledic pandemije covid-19 in načrtovanje močne in trajnostne rasti njihovih gospodarstev, pripravo EU na reševanje dolgoročnih izzivov, kot je pravičen, zeleni prehod in digitalna preobrazba, ter ustvarjanje dodane vrednosti EU;
2. pričakuje, da bo Komisija odobrila le načrte, ki v celoti izpolnjujejo določbe in cilje uredbe o mehanizmu za okrevanje, in da ne bo politično popustila, saj bi bilo to v nasprotju z uredbo in njenim duhom, pri čemer pa naj ne upošteva dejstva, da je bila pred predložitvijo načrtov tesno udeležena pri njihovi pripravi; zahteva, naj Komisija v postopku ocenjevanja nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost natančno upošteva črko in duh uredbe o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost ter naj pred sprejetjem ustreznega izvedbenega sklepa Sveta pripravi poglobljene in celovite ocene; pozdravlja prizadevanja Komisije za hitro sprejetje ustreznih izvedbenih sklepov Sveta še pred poletjem ter njeno stalno sodelovanje z državami članicami, da bi jim pomagala pri pripravi prvovrstnih načrtov, ki bi znatno prispevali k doseganju skupnih evropskih ciljev;
3. je prepričan, da je treba sredstva pravično porazdeliti med sektorji, družbami in naslednjimi generacijami, da bi čim bolj podprli navzgor usmerjeno ekonomsko in socialno ter teritorialno konvergenco, blaginjo vseh in gospodarsko stabilnost; poziva Komisijo, naj vztraja pri tem, da bodo v nacionalne načrte vseh držav članic vključene ambiciozne reforme, in poudarja, da so ambiciozni načrti in dobro izvajanje bistvenega pomena, da bi dodobra izkoristili to priložnost; poziva k popolni preglednosti in odgovornosti pri dodeljevanju in uporabi sredstev; opozarja, da se ne smemo obnašati, kot da bomo z mehanizmom za okrevanje in odpornost nadaljevali utečeno prakso;
4. poziva Komisijo, naj skrbno oceni, ali sredstva iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ustrezajo cilju uredbe glede spodbujanja ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v državah članicah; poziva Komisijo, naj odvrta od prakse, v skladu s katero bi bili v novem svežnju reciklirani stari projekti brez prave dodane vrednosti, predvsem za regije, ki zaostajajo v razvoju, zlasti če bi se zaradi tega utegnil povečati razkorak v socialni, ekonomski in teritorialni konvergenci v EU;
5. ponavlja poziv Parlamenta k spoštovanju njegove pravice do obveščenosti v zvezi s tekočim ocenjevanjem nacionalnih programov za okrevanje in odpornost, da bi lahko imel demokratični nadzor nad tem, kako Komisija ocenjuje in izvaja mehanizem za okrevanje in odpornost;
6. poziva Komisijo, naj vsak nacionalni načrt za okrevanje in odpornost skrbno oceni in zagotovi, da bo na celovit in uravnotežen način dejansko prispeval k vsem šestim stebrom iz člena 3 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost; želi spomniti, da bi moral vsak ukrep prispevati k enemu ali več področjem politike evropskega pomena, ki

so oblikovana v šestih stebrih;

7. meni, da morajo načrti izpolnjevati regulativne zahteve, vključno s 37-odstotnim oziroma 20-odstotnim deležem za zeleni oziroma digitalni prehod skozi celotno izvedbeno fazo; poziva Komisijo, naj predlagane ukrepe oceni s kvalitativnimi in kvantitativnimi merili ter tako zagotovi, da bodo zares izpolnili kvantitativne in kvalitativne cilje, in sicer tudi v izvedbeni fazi;
8. opominja, da se iz mehanizma za okrevanje in odpornost v skladu z ustanovitveno uredbo ne smejo financirati ponavljajoči se državni odhodki, kot so stalne davčne olajšave, razen v ustrezno utemeljenih primerih, in poziva Komisijo, naj to merilo oceni celostno;
9. opozarja, da čezmejni projekti, ki vključujejo več kot eno državo članico, ustvarjajo veliko evropsko dodano vrednost in učinke prelivanja, ter obžaluje, da so tovrstni projekti vključeni le v malo nacionalnih načrtov; poziva Komisijo, naj države članice močno spodbuja, da bi omogočile čezmejne projekte, ki bi se financirali prek mehanizma;
10. ugotavlja, da se je v že predloženih nacionalnih programih reform le malo držav članic odločilo zaprositi za posojila; poziva države članice, naj razmislijo o najboljši uporabi razpoložljivih posojil, da ne bi zapravile priložnosti; je zaskrbljen, da bi lahko velik del posojil ob koncu tega obdobja ostal neporabljen, in poziva države članice, naj skrbno ocenijo svoje potrebe in pri predložitvi ali spremembi nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost to priložnost čim bolje izkoristijo;
11. poziva Komisijo, naj pred pripravo osnutka izvedbenega sklepa Sveta upošteva, da bo treba v prihodnje nacionalne načrte morda spremeniti, da bi zagotovili skladnost z zahtevami uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost;
12. želi spomniti, da načrti za okrevanje in odpornost ne bi smeli vplivati na pravico do sklepanja ali izvrševanja kolektivnih pogodb ali do kolektivnih ukrepov v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah ter s pravom Unije in nacionalnim pravom ter praksami.
13. poudarja, da morajo imeti naložbe trajen učinek; poziva Komisijo, naj oceni, do katere mere bodo lahko reforme in naložbe, sprejete v skladu z uredbo, omogočile nadaljnjo zapolnitev naložbene vrzeli na vseh področjih v Evropi, kakor jo ocenjuje Komisija, zato da bi izpolnili cilje glede digitalnega prehoda, podnebne in okoljske cilje ter cilje glede družbene trajnosti, vključno s cilji Pariškega sporazuma in cilji OZN na področju trajnostnega razvoja;

Zeleni prehod

14. poudarja, da bi bilo treba v skladu z metodologijo iz priloge VI k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost v vsakem posameznem načrtu podnebjū nameniti vsaj 37 % vseh dodeljenih sredstev (nepovratna sredstva in posojila); poziva Komisijo, naj bo pri ocenjevanju 37-odstotne porabe za podnebne ukrepe pozorna, da ne bi prišlo do podvajanja ali napačnega označevanja ukrepov ter da bi preprečila lažno zeleno oglaševanje; je zaskrbljen, ker so nekatere naložbe označene kot zelene, čeprav niso zajete v metodologiji sledenja iz Priloge VI; predlaga, naj se za morebitne razširitve

metodologijo spremljanja podnebnih ukrepov iz priloge VI opravi dodaten pregled; vztraja, da morajo biti vsa potrebna varovala za doseganje navedenega cilja v fazi izvajanja vključena v cilje in mejnike v osnutku izvedbenega sklepa Sveta; poziva Komisijo, naj države članice spodbuja k izvajanju reform, ki bodo omogočale uspešno izvajanje naložb;

15. poudarja, da so določbe o neškodovanju bistveno orodje za podporo zelenemu prehodu, skupaj z zahtevo, da mora biti najmanj 37 % odhodkov (nepovratna sredstva in posojila) za naložbe in reforme iz posameznega nacionalnega načrta namenjenih podnebnim ciljem in da je treba preprečiti financiranje ukrepov, ki so v nasprotju s podnebnimi cilji Unije; opozarja, da morajo vsi ukrepi spoštovati načelo, da se ne škoduje bistveno, v smislu člena 17 Uredbe o (EU) 2020/852¹, kot to zahteva uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost; je v zvezi s tem zaskrbljen zaradi neskladnosti s tem načelom, ki se je pokazala ob ocenjevanju načrtov, in poziva Komisijo, naj poskrbi za njegovo polno spoštovanje, tudi v fazi izvajanja, in naj objavi vse s tem povezane ocene; vztraja, da izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost ne sme povzročiti nižanja okoljskih standardov ali biti v nasprotju z okoljsko zakonodajo in predpisi; v zvezi s tem opozarja na pomisleke zaradi možnih škodljivih učinkov ukrepov, ki se izvajajo na območjih, občutljivih z vidika biotske raznovrstnosti, ali v njihovi bližini (vključno z omrežjem Natura 2000, območji z Unescovega seznama svetovne dediščine, ključnimi območji biotske raznovrstnosti ter drugimi zaščitnimi območji);
16. opozarja, da se je treba nujno spoprijeti z močnim upadanjem biotske raznovrstnosti in da bi zato moral mehanizem za okrevanje in odpornost prispevati k vključevanju ukrepov za varstvo biotske raznovrstnosti v politike Unije; poziva Komisijo, naj objavi pregled ukrepov iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki dejansko spodbujajo zeleni prehod, tudi tistih, povezanih z biotsko raznovrstnostjo; je zaskrbljen, ker večina teh načrtov vsebuje zelo malo ukrepov za varstvo biotske raznovrstnosti oziroma jih sploh ne vsebuje; pričakuje, da bo Komisija tudi v zvezi s tem strogo upoštevala načelo neškodovanja in zlasti zavrnila reforme ali naložbe, ki bi lahko škodovale biotski raznovrstnosti ali ki jih ne spremljajo ustrezni stranski ukrepi;
17. je zaskrbljen, ker se številni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost osredotočajo na kratkoročne naložbe; podpira zelene naložbe, ki bodo vodile v evropsko gospodarsko preobrazbo, zlasti tiste, ki ne subvencionirajo prekomerno nakupa trajnega potrošniškega blaga;

Digitalna preobrazba

18. poudarja, da bi morali v skladu z uredbo vsi načrti za okrevanje in odpornost vsebovati ukrepe, ki bodo dejansko prispevali k digitalnemu prehodu ali k reševanju s tem povezanih izzivov, zanje pa se nameni znesek, ki na podlagi metodologije in določb uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost predstavlja vsaj 20 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt za okrevanje in odpornost;
19. želi spomniti, da bi morale države članice v svojih načrtih za naložbe v digitalne zmogljivosti in povezljivost zagotoviti samooceno varnosti na podlagi skupnih objektivnih meril, v kateri bodo opredeljena morebitna varnostna vprašanja in bo

¹ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

podrobno opisano, kako bodo ta vprašanja obravnavana, da se zagotovi skladnost z ustreznim pravom Unije in nacionalnim pravom; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo vsi nacionalni načrti, ki vsebujejo tovrstne naložbe, zagotovili tudi to oceno, in na poskrbi, da ti ukrepi ne bodo v nasprotju s strateškimi interesi Unije;

20. meni, da imajo ukrepi na digitalnem področju velik potencial za spodbujanje mednarodne konkurenčnosti EU in ustvarjanje visokokakovostnih delovnih mest, in je zaskrbljen, ker nekateri nacionalni načrti ne dosegajo ustreznega ravnovesja glede naložb v digitalno preobrazbo, zlasti v digitalno infrastrukturo;
21. poziva Komisijo, naj spodbuja države članice, da bodo v celoti spoštovale načela interoperabilnosti, energijske učinkovitosti in varstva osebnih podatkov ter pri digitalnih naložbah spodbujale uporabo odprtokodnih rešitev;

Spodbujanje gospodarske rasti, socialne in teritorialne kohezije ter blaginje za vse

22. v predloženih načrtih za okrevanje in odpornost pozdravlja predvsem ukrepe, ki podpirajo pametno, trajnostno in vključujočo rast, ekonomsko kohezijo, produktivnost, konkurenčnost, raziskave in inovacije, zdravstvo in dobro delujoč enotni trg z močnimi malimi in srednjimi podjetji ter ki spodbujajo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, so usmerjeni v boj proti revščini in neenakosti, podpirajo kulturo in izobraževanje, omogočajo razvoj kompetenc in veščin, podpirajo otroke in mlade, izboljšujejo krizno pripravljenost in ter blažijo učinke krize zaradi covid-19 na gospodarstvo;
23. poziva Komisijo, naj oceni, ali je v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost dovolj pozornosti namenjene ukrepom za otroke in mlade, in naj poskrbi za to, zlasti v državah, kjer so bile ugotovljene strukturne težave na področjih, kot so zgodnje opuščanje šolanja, brezposelnost mladih, revščina otrok in predšolska vzgoja; vztraja, da bi morale reforme in naložbe v mlade spodbujati razvoj kompetenc, ne samo nakupa opreme, in da bi jih bilo treba uskladiti z jamstvom za mlade in drugimi nacionalnimi ukrepi – to velja zlasti za reforme in naložbe, povezane z izpopolnjevanjem, prekvalifikacijo, izobraževanjem, poklicnim usposabljanjem in dualnim izobraževanjem, digitalnimi kompetencami, vseživljenjskim učenjem, aktivnimi politikami trga dela ter politikami za dostop in priložnosti otrok in mladih in politikami za premoščanje generacijske vrzeli; poudarja, da bi bilo treba reforme in naložbe za otroke uskladiti z načeli jamstva za otroke in se osredotočiti na pravico in dostop vseh otrok, ki živijo v revščini, do visokokakovostnih storitev, brezplačnega zdravstvenega varstva, brezplačnega izobraževanja, brezplačnega otroškega varstva, dostojnega bivališča in ustrezne prehrane;
24. v načrtih pozdravlja ukrepe, ki so v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic ter pobudami EU na področju zaposlovanja, izobraževanja, zdravstva in socialne varnosti, s katerimi naj bi povečali socialno kohezijo, okrepili sisteme socialne zaščite in zmanjšali ranljivost; želi Komisijo opozoriti, da morajo načrti za okrevanje in odpornost zadovoljivo izpolnjevati merila za ocenjevanje, in jo poziva, naj skrbno oceni socialne posledice in učinek vsakega ukrepa in tako zagotovi skladnost z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost; zato vztraja, naj Komisija poskrbi, da bodo vsi nacionalni načrti ustrezno odražali ta merila;
25. meni, da imajo zelene in digitalne naložbe velik potencial za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest ter zmanjšanje neenakosti in digitalnega razkoraka; poziva Komisijo, naj

poskrbi, da bodo zelene in digitalne naložbe koristile najbolj ranljivim skupnostim in regijam, kot so premogovniške in lignitne regije v prehodu, ter tistim, ki jih najbolj prizadenejo podnebne spremembe; poudarja, da bi bilo treba v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost vnaprej opredeliti pričakovani socialni in ekonomski donos zelenih in digitalnih naložb, da bi zagotovili največji možni učinek;

26. poziva Komisijo in Svet, naj poskrbita, da se bodo pri pripravi in izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost upoštevale in spodbujale enakost spolov in enake možnosti za vse ter da se bosta ta cilja v vseh fazah vključevala tudi pri pripravi in izvajanju teh načrtov; pričakuje, da bo Komisija v skladu s posebnim poročilom Evropskega računskega sodišča št. 10/2021 za namene izvajanja uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost sistematično zbirala, analizirala in sporočala podatke, razčlenjene po spolu; je zelo zaskrbljen, ker večina načrtov za okrevanje in odpornost ne prispeva bistveno k uresničevanju in vključevanju omenjenih ciljev niti ne vsebuje izrecnih in konkretnih ukrepov za odpravo neenakosti med spoloma, zaradi česar ti načrti morda ne bodo ublažili socialnih in gospodarskih posledic krize za ženske, pa tudi ne upoštevali priporočil s tega področja za posamezne države;
27. poziva Komisijo, naj oceni nacionalne načrte za okrevanje in odpornost glede na to, ali obravnavajo nacionalne ukrepe zoper agresivno davčno načrtovanje, davčno utajo ali izogibanje davkom oziroma zoper neučinkovite ukrepe za preprečevanje pranja denarja;
28. želi spomniti, da bi morali načrti za okrevanje in odpornost vsebovati ukrepe za izvajanje reform in javnih naložbenih projektov v obliki usklajenega svežnja; želi Komisijo spomniti, da morajo nacionalni načrti za okrevanje in odpornost obravnavati trajnostne in rasti naklonjene reforme in naložbe za reševanje strukturnih pomanjkljivosti v gospodarstvu držav članic in da se zato pričakuje, da bodo vsi načrti zares prispevali k odpravljanju vseh ali vsaj velikega dela izzivov, opredeljenih v ustreznih priporočilih za posamezne države, in tudi fiskalnih vidikov teh izzivov; poudarja, da naj bi bili načrti za okrevanje in odpornost skladni s specifičnimi izzivi vsake države in njenimi prednostnimi nalogami iz evropskega semestra ter usklajeni z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost; poudarja, da bi bilo treba vse ukrepe, zlasti tiste za digitalni in zeleni prehod, oceniti tudi z ekonomskega in socialnega vidika; vztraja, da mora Komisija zlasti zagotoviti, da bodo predlagane reforme pristne, nove in bolj velikopotezne ter da se bodo začele izvajati čim prej;
29. poziva Komisijo, naj poskrbi za ravnovesje med reformami in naložbami ter skladnostjo nacionalnih načrtov, vključno z novimi reformami, z dosežki in izzivi, opredeljenimi v priporočilih za posamezne države;
30. poudarja, da je ustvarjanje in spodbujanje kakovostnih delovnih mest eden od ciljev uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost in da je treba to doseči s celovitim svežnjem reform in naložb, ki bodo spodbujale stabilne pogodbe, dostojne plače, pokritost s kolektivnimi pogajanjmi in minimalno raven socialne zaščite, vključno z dostojnimi pokojninami, ki morajo biti nad pragom revščine;
31. obžaluje, da nacionalni načrti za okrevanje in odpornost niso dovolj usklajeni s partnerskimi sporazumi in programi EU, kot je program InvestEU; poziva k sinergiji in dopolnjevalnosti med mehanizmom za okrevanje in odpornost, partnerskimi sporazumi, programom InvestEU in drugimi ukrepi Unije; poziva Komisijo in države članice, naj olajšajo uporabo nacionalnega razdelka v programu InvestEU, kar bi lahko koristilo

zlasti vzpostavitvi instrumentov za podporo plačilni zmožnosti malih in srednjih podjetij;

32. želi spomniti Komisijo, da je eden od izrecnih ciljev uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost znatna vključenost malih in srednjih podjetij ter zagonskih podjetij, tudi v postopkih javnih naročil; poziva Komisijo, naj zagotovi, da sredstva mehanizma ne bodo koristila zgolj velikim korporacijam in da ne bodo ovirala poštene konkurence; poziva Komisijo, naj bo še posebej pozorna na to, da bo financiranje iz mehanizma na voljo malim, srednjim in zagonskim podjetjem, na primer z opredelitvijo mejnikov in stalnim usmerjanjem pri programu izvajanja v državah članicah; predlaga, naj se tisti del sredstev za okrevanje in odpornost, katerih končni prejemniki so mala in srednja podjetja, vključi v stalno spremljanje – med drugim prek skupnih kazalnikov;

Vključevanje deležnikov

33. želi spomniti, da člen 18(4)(q) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da bi morali nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebovati povzetek postopka posvetovanja z lokalnimi in regionalnimi organi, socialnimi partnerji, organizacijami civilne družbe, mladinskimi organizacijami in drugimi ustreznimi deležniki, opravljenega v skladu z nacionalnim pravnim okvirom, ter povzetek, kako se prispevek deležnikov odraža v načrtu za okrevanje in odpornost; poziva Komisijo, naj države članice spodbuja k posvetovanju z vsemi nacionalnimi deležniki in tako zagotovi, da bodo v izvajanje načrtov, še zlasti pa v njihovo spremljanje, vključeni civilna družba, socialni partnerji ter lokalni in regionalni organi, poskrbi pa naj tudi, da bo posvetovanje izvedeno tudi ob morebitnih prihodnjih spremembah ali novih načrtih;
34. želi spomniti, da člen 152 PDEU določa, da Unija priznava in spodbuja vlogo socialnih partnerjev na svoji ravni ter mora spoštovati njihovo avtonomijo; poudarja, da je za uspešnost teh načrtov in celotnega mehanizma za okrevanje in odpornost odločilno ustrezno sodelovanje nacionalnih deležnikov, torej nacionalnih parlamentov, lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, nevladnih organizacij in civilne družbe, pri pripravi in izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, saj bodo pripomogli k večjemu nacionalnemu lastništvu načrtov in k hitremu, preglednemu, učinkovitemu in kvalitativnemu črpanju sredstev, pomagali pa bodo tudi povečati preglednost in preprečiti prekrivanje, vrzeli in dvojno financiranje; opozarja na pomisleke Odbora regij in drugih deležnikov ter obžaluje, da mnoge države članice v proces oblikovanja načrtov niso oziroma niso dovolj pritegnile regionalnih in lokalnih organov in da ta proces ni pregleden, čeprav se države članice nanje zanašajo, da bi počrpale velik del sredstev iz mehanizma; obžaluje tudi, da v nekaterih primerih niti nacionalni parlamenti niso bili ustrezno vključeni ali obveščeni; spodbuja Komisijo, naj vzpostavi strukturiran dialog z regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter poseben dialog z evropskimi socialnimi partnerji;

Ureditev, mejniki in cilji

35. vztraja, da morajo biti vse reforme in naložbe povezane z relevantnimi, jasnimi, natančno razdelanimi in ustrezno nadzorovanimi mejniki, cilji in stroški, zlasti pa, da je treba poskrbeti za popolno skladnost z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost in s pravnim redom EU, kar mora biti izraženo v jasnih zavezah držav članic;

36. poziva, da mora Komisija zagotoviti, da bo Parlament seznanjen s predhodnimi ugotovitvami v zvezi z izpolnjevanjem mejnikov in ciljev, dogovorjenih v izvedbenem sklepu Sveta ter nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost, še preden bo opravljena ocena o tem, kot zahteva člen 25(4) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost;
37. želi spomniti Komisijo, da morajo naložbe spremljati reforme, in jo poziva, naj poskrbi, da bodo vsi odobreni retroaktivni ukrepi jasno pospremljeni z ustreznimi mejniki in cilji ter da bodo izpolnjevali vse zahteve iz zakonodaje, obenem pa države članice poziva, naj to določbo preudarno uporabljajo; ponovno poudarja, da je mehanizem za okrevanje in odpornost zasnovan tako, da podpira projekte, ki spoštujejo načelo dodatnosti financiranja Unije; ugotavlja, da bi lahko pomanjkanje resnično dodatnih projektov, ki bi se financirali iz mehanizma, omejilo njegov makroekonomski vpliv;
38. poudarja, da bi morale biti strukture na nacionalni ravni za usmerjanje, izvajanje ali spremljanje mehanizma za okrevanje in odpornost ustrezne, da bodo lahko podprle trajen učinek ukrepov iz načrtov za okrevanje in odpornost;

Institucionalna odpornost, upravljanje, upravna zmogljivost in pravna država

39. opozarja, da bi morali mehanizem in vsi načrti za odpornost in okrevanje v celoti spoštovati uredbo o pravni državi¹ in da ukrepi iz teh načrtov ne bi smeli biti v nasprotju z vrednotami EU iz člena 2 PEU; vztraja, da mora Komisija v ta namen v fazi ocenjevanja in v fazi izvajanja zagotoviti, da projekti ali ukrepi ne bodo v nasprotju s temi vrednotami, in jo poziva, naj sprejme ustrezne ukrepe za revizijo;
40. poudarja, da sta za uspešnost mehanizma in nacionalnih načrtov potrebni velika preglednost in odgovornost Komisije, držav članic in vseh izvajalskih partnerjev; poziva Komisijo, naj poveča sredstva Računskega sodišča, Evropskega urada za boj proti goljufijam in Evropskega javnega tožilstva, da bodo imeli na voljo ustrezne finančne in človeške vire, potrebne za nadzor nad doslej najvišjim odhodkom EU; poziva Komisijo, naj v ta namen v tem letu predloži predlog spremembe proračuna ali zahtevke za prerazporeditev, da bi odgovorili na tovrstne proračunske potrebe;
41. želi spomniti, da bi moralo izvajanje mehanizma potekati v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja, kar bi moralo zajemati učinkovito preprečevanje in pregon goljufij, vključno z davčnimi goljufijami, davčnimi utajami, korupcijo in nasprotji interesov, pri čemer bi si morali prizadevati za preprečevanje dvojnega financiranja iz mehanizma in drugih programov Unije, predvsem v vladnih strukturah, povezanih z nacionalnimi načrti;
42. poziva Komisijo, naj skrbno oceni ureditve, ki jih države članice predlagajo za preprečevanje, odkrivanje in odpravo korupcije, goljufij in nasprotja interesov pri porabi sredstev mehanizma, pri tem pa naj posebno pozornost nameni temu, da bodo nacionalni načrti res vsebovali vse potrebne reforme, mejnike in cilje, predvsem iz priporočil za posamezne države, kjer je to ustrezno; poziva Komisijo, naj pri izvajanju mehanizma skrbno spremlja tveganja za finančne interese EU, in sicer vse dejanske ali morebitne kršitve načela pravne države, pri tem pa naj posebej skrbno in zlasti bdi nad

¹ Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1).

javnim naročanjem; pričakuje, da Komisija ne bo izvedla izplačil iz mehanizma, če ne bodo doseženi mejniki za preprečevanje, odkrivanje in odpravo korupcije, goljufij in nasprotja interesov pri uporabi teh sredstev;

43. poziva Komisijo, naj vztraja, da morajo države članice izvajati reformne in naložbene ukrepe, predvsem na področjih, ki povečujejo upravno in institucionalno odpornost ter pripravljenost na krize;
44. poziva države članice, naj zbirajo in beležijo podatke o končnih prejemnikih in upravičencih ter cilje, zneske in lokacijo projektov, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, vse to v standardiziranem in interoperabilnem elektronskem formatu ter z uporabo enotnega orodja za podatkovno rudarjenje, ki ga bo zagotovila Komisija; Komisijo poziva, naj to enotno orodje čim prej dokonča; želi spomniti, da člen 22(2) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da morajo države članice zbirati standardizirane kategorije podatkov in zagotoviti dostop do njih; želi opomniti Komisijo, da mora poskrbeti za izpolnjevanje teh obveznosti za namene revizije in nadzora ter zagotoviti primerljive informacije o uporabi sredstev glede na ukrepe za izvajanje reform in naložbenih ukrepov v okviru načrtov za okrevanje in odpornost; prav tako jo želi spomniti, da mora poskrbeti za preglednost v zvezi s končnimi upravičenci in zagotoviti, da so vzpostavljene ustrezne ureditve za preprečevanje dvojnega financiranja;

Parlamentarna ocena delegiranih aktov

45. poudarja, da osnutka delegiranih aktov, ki naj bi bila sprejeta po uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost (in sicer delegirani akt o pregledu okrevanja in odpornosti ter delegirani akt o določitvi skupnih kazalnikov za poročanje o napredku pri izvajanju mehanizma in metodologiji za poročanje o socialnih odhodkih), ne dosežeta pričakovanj Parlamenta; poudarja, da mora v celoti upoštevati ustrezne elemente dialoga o okrevanju in odpornosti; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo v zvezi s časovnim okvirom za odobritev delegiranih aktov, ki naj bi bila sprejeta po uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost, vladala popolna preglednost;
46. poudarja, da se je pomembno dogovoriti o metodologiji socialnega spremljanja za oceno nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, s čimer se bo zagotovilo, da bodo ukrepi iz teh načrtov prispevali k socialnim ciljem, določenim v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost; meni, da mora metodologija socialnega spremljanja slediti strukturi evropskega stebra socialnih pravic in analizirati prispevek k njemu;
47. navaja, da je treba tako s pregledom kot s skupnimi kazalniki ocenjevati napredek pri izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost v vsakem od šestih stebrov (pri splošnih in specifičnih ciljih) ter da morata biti obe orodji pri tem učinkoviti; vztraja, da je pregled socialnih kazalnikov najboljši ocenjevalni mehanizem za spremljanje napredka pri navzgor usmerjeni socialni konvergenci; poziva Komisijo, naj v skupne kazalnike, ki se v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost uporabljajo za poročanje o socialnemu napredku ter spremljanje in ocenjevanje načrtov, pa tudi v metodologijo za poročanje o socialnih naložbah, vključno z jamstvom za otroke in jamstvom za mlade, vključi socialne kazalnike iz pregleda socialnih kazalnikov, zlasti tiste, ki so povezani z dostojnim delom, socialno pravičnostjo in enakimi možnostmi, trdnimi sistemi socialnega varstva in pravično mobilnostjo; poudarja, da bo Parlament natančno analiziral delegirane akte, ki jih bo v zvezi s tem predstavila Komisija, da bi ugotovil,

ali so socialni kazalniki, preglednica kazalnikov in socialna metodologija skladni s cilji, ter preveril, ali ne bi bilo potrebno nasprotovanje;

Sklepne ugotovitve

48. poziva Komisijo, naj predložene načrte v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost ustrezno oceni; izraža resne pomisleke glede tega, ali so nekateri ukrepi v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost skladni z zahtevami osnovne uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, in poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo vsi elementi iz vseh načrtov popolnoma skladni z uredbo;
49. ponavlja poziv Komisiji, naj izpolni svoje obveznosti iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, in sicer naj Parlamentu zagotovi vse pomembne informacije o izvajanju uredbe ter upošteva vse elemente stališč, izraženih v dialogu o okrevanju in odpornosti, vključno s stališči, izraženimi v ustreznih odborih in v plenarnih resolucijah; pozdravlja okrepljena prizadevanja Komisije, da bi Parlamentu na rednih srečanjih zagotovila ustrezne informacije;
50. vztraja, da mora Komisija poskrbeti, da bodo nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebovali določbe, s katerimi bo zagotovljeno, da bodo prejemniki sredstev Unije navedli njihov izvor in poskrbeli, da bo financiranje Unije prepoznavno z objavljenim emblemom Unije in ustrezno izjavo o financiranju: „Financira Evropska unija – NextGenerationEU“;
51. pozdravlja pisne odgovore Komisije na vprašanja Parlamenta za pisni odgovor in strojne prevode nacionalnih načrtov ter pričakuje, da bo prejel odgovore na vse prihodnje zahteve po informacijah, tudi glede matrike za ocenjevanje nacionalnih načrtov; ponovno poudarja, da Parlament pričakuje, da bodo informacije pravočasno zagotovljene v jasni in primerljivi obliki;
52. želi spomniti Svet, da mora ustrezne rezultate razprav v svojih pripravljalnih telesih deliti s pristojnim odborom Evropskega parlamenta, zlasti v fazi sprejemanja izvedbenega sklepa;
53. poziva Komisijo, naj v dialogu o okrevanju in odpornosti še naprej uporablja odprt, pregleden in konstruktiven pristop;
54. želi spomniti na stališče Parlamenta iz leta 2020 o močnejšem načrtu za okrevanje gospodarstva, ter poziva Komisijo in Svet, naj ocenita, ali bodo za obvladovanje te krize potrebni dodatni ukrepi oziroma sredstva;
◦
◦ ◦
55. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Evropskemu svetu in Komisiji.